

Z cizích revuí.

ARTILLERISTISCHE RUNDschau, měsíčník německého dělostřelectva, ročník VII. (1935).

Duben (sešit č. 1).

„Voják musí se dívat jen vpřed, musí kupředu pronikat. Kdo překvapí protivníka uměním vřecovským, novými, lepšími bojovými prostředky a obratnějšími způsoby boje, ten sklídí vítězství. Obrana nepřinesla ještě nikdy žádného rozhodnutí, jen útok může srazit nepřítele k zemi s konečnou platností.“ To je začátek úvodního článku redakčního, uveřejněného v prvním čísle uvedeného odborného německého časopisu, který po čtyřleté přestávce začíná opět vycházeti. V tomto úvodu, nadepsaném „Dělostřelectvo zítřka“ je vyliceno stručně, jakými prostředky a jakými způsoby boje se bude v moderní válce uplatňovat dělostřelectvo. Praví se zde, že snad zcela nové zbraně a válečná taktika rozhodnou bitvu a tím i osud všech národů. Přes nemožnost nějaké předpovědi podrobnosti ve vedení boje v budoucí válce můžeme tušit aspoň, že to bude jmenovitě motorisace a mechanisace, která změní její tvárnost; dnes vládne motor nejen na zemi, ale i ve vzduchu. Motorisace a mechanisace v armádách bude pokračovat a dělostřelectvo musí se tomu přizpůsobit. Tím však nemá být řečeno, že „nohy lidí i koní“ ztrácejí na svém významu.

Dělostřelectvo zítřka musí být s to působit na velké dálky; jeho síla spočívá v mohutnosti účinku, jehož se dosáhne soustředěním velkého počtu paleb. Musí být vysloveně zbraní útočnou, nikoliv pomocnou; žádná zbraň ve válce nebude hlavní, nýbrž bude dílčí zbraní při rozhodnutí v boji, dělostřelectvo zasahuje účinně svým určitým dílem v úzké souvislosti s pěchotou a jinými zbraněmi.

Dělostřelecký boj zítřka bude mít však některé znaky invariantní s bojem v poslední velké válce, zvláště značný spád průběhu operací, který někdy přejde v bleskovou rychlost. Mechanisované a motorisované bojové prostředky, které se znenadání objeví na bitevním poli, budou doprovázeny mohutnými leteckými bojovými silami; tyto prostředky bude možno zdolat jen neobyčejně hbitým a pohotovým dělostřelectvem, které musí být s to bleskurychle a v masách v určitém prostoru zasáhnout. Dělostřelecký materiál musí vykazovat značnou pohyblivost a schopnost všestranné činnosti; musí zdolávat stejně dobře pancíře tanků, útočných vozů, atd., jako nepřátelské vzdušné bojové prostředky. Co ještě bude podstatné, je rychlé pozorování a vyhodnocení velmi četných cílů, které teprve v posledním okamžiku odhodí svoji masku.

Mjr. v. v. Dr. Fr. Months: Dvouhlavňové dělo „Bofors“ jako nový typ pěchotního doprovodného děla.

S počátku dotýká se autor stále otevřeného problému, který souvisí s řešením nejvhodnějšího doprovodného děla pro pěchotu; jestliže má toto dělo být konstruováno tak, aby mohlo působit na různé menší cíle pozemní, a současně aby mohlo

střelby do tanků a proti letadlům, pak je to možné uskutečnit jen tak, že každému požadavku vyhovuje jen částečně. Pokusů s řešením doprovodného děla je celá řada a autor považuje konstrukci děla „Bofors“ s dvěma hlavními současně na lafetě upevněnými za jednu z nejzdařilejších. Jedna hlaveň má ráži 81 mm, druhá 37 mm. Celé dělo v palebném postavení váží 450 kg. Maximální dostřel hlavně 81 mm je 6000 m, hlavně 37 mm pak 7100 m. Počáteční rychlost pro 81 mm: 68–320 m/sec, pro 37 mm: 800 m/sec. Váha střely 81 mm: 4'4 kg, 37 mm: 0'8 kg. Střela 37 mm má průraznost v niklové oceli při úhlu dopadu 90° průměrně asi 56 mm, při 60° asi 45 mm.

Podle autora by toto dělo dobře vyhovovalo těm státům, které z finančních nebo jiných důvodů si nemohou opatřit dva různé druhy děl, doprovázejících pěchotu. Autor se však nezmiňuje o vadách popsaného děla. Toto dělo nemůže být zajisté tak pohyblivé a schopné palebné pohotovosti, jako dělo jednohlavňové; na konstrukci lafety jsou tu kladeny různé protichůdné požadavky, musí být přizpůsobena jak pro střelbu na cíle o velkých úhlech elevačních (střelba na letadla), tak i pro střelbu s hlavní téměř ve vodorovné poloze, což se odráží na její váze.

Ing. Curt Thieme: Počtářský roj.

Nový německý předpis o střelbě dělostřelectva přináší některé významné doplňky, mezi nimi i ustanovení o počtářském roji u baterie. V německém dělostřelectvu má velitel baterie k dispozici tento zvláštní roj, který se skládá z velitele (důstojníka) a pomocníka a který je vybaven mechanickými počítacími přístroji, dělostřeleckými počítadly a různými pomůckami pro přípravu a provádění střelby. Jeho úkolem je provádět všechny početní úkony, související s úplnou balistickou a topografickou přípravou střelby i přípravou střelby vůbec, práce na plánu, na mapě (zjišťování cílů, vztažných bodů, vynášení cílů a bodů do plánu a mapy atd.), výpočty při zastřelení vysokými rozprasky, atd. a to co nejrychleji a nejpřesněji (pokud možno graficko-mechanicky). Autor v svém článku uvažuje právě o možných způsobech dopravy a zařazení celého počtářského roje v rámci baterie.

Z úvahy autorovy je vidět, že prostředky počtářského roje jsou takové, že je nutno dopravovat je na zvláštním vozidle nebo na koni. Je nepochybné, že moderní dělostřelectvo může provádět rychlou a racionální střelbu jen při použití mechanických početních pomůcek k její přípravě. To se dá však vyřešit i jednoduše, zavedením graficko-mechanických počítadel (nomogramů) nebo dělostřeleckých logaritmických počítadel v takovém rozsahu, aby bylo možno tyto uložit výhodně snad i do kapsy nebo do pouzdra na mapy, atd.

Bylo by dobře, aby i u nás se uvažovalo o tom, kdo by měl provádět veliteli baterie potřebné výpočty a vyhodnocování z nomogramů nebo z pravítek, aby střelba byla rychlá a při tom přesná. Sám velitel baterie často nemůže na vše stačit a vhodnou dílbou práce by bylo možno uskutečnit velkou rychlost a přesnost střelby. Početilo by, kdyby k tomu účelu byl vycvičen důstojník nebo poddůstojník-specialista, který by byl stále zapracován a prováděl by dané úkoly přesně a rychle; to je věci pouhé organisace.

Plk. Voigt-Ruscheweyh: O zájezdu zapřažené baterie do palebného postavení.

Učlenění a složení — pohyb baterie na silnicích a v terénu — příklad prací v baterii — povelová technika uvnitř baterie v poli.

Gen. v. v. Marx: Péče o koně a vnitřní služba u baterie (pokrač. v sešitě č. 2).

Všeobecné zásady — zimní služba — jarní výcvik — letní služba — pochody a cvičení — ve všech ročních dobách.

Květen (sešit č. 2).

Mjr. v. Graffen: Střelba při jednostranném pozorování.

Způsobem elementárním řeší autor jednostranné pozorování a uvádí některé detaily, které se mohou při této střelbě vyskytnout. V 13stránkové studii jeho je však celkem málo pozoruhodnějších poznatků; většina námětů byla u nás již dříve podrobně prodiskutována. V podstatě jde o toto: pozorování jednostranné, k dispozici je mapa a předpoklad je, že cíl je v rovině rovnoběžné s úrovní ústí. Způsoby, při nichž platí poslední předpoklad, nejsou však časté a proto úvahy, jež s nimi souvisí, mají ráz jen přibližnosti, neúplnosti a malé užitečnosti.

Autor používá při střelbě improvizovaného střeleckého plánu v měřítku 1:50.000 (podle potřeby i v jiném), natíštěného na zadní straně podložky na mapu ve tvaru dílcové růžice se soustřednými kilometrovými kruhy (jako transportér). Ve středu růžice je pozorovatelná P, nulou je plán orientován na hlavní bod. Nato vynese do plánu polohu řídicího děla a několika vztažných bodů, jimiž si pomáhá při odhadování pozorovacích dálek. Pak zakreslí hlavní směr baterie a přiloží středem do baterie buď celuloidový transportér, nebo kovový dílcový úhloměr s pohyblivým ukazovákem tak, aby nula směřovala na hlavní bod. Polohu cílů určuje měřením jejich úchylnosti od HB na pozorovatelně a odhadem pozorovacích dálek. Vynese je podle těchto prvků do plánu a transportérem odčítá prvky střelby. Dálkový a stranový poměr čte z plánu, stejně jako geometrický skok, pro jehož výpočet uvádí též několik vzorců. Při střelbě postupuje uvedením rány na pozorovací přímku a rámováním cíle na pozorovací přímce stejně, jako u nás.

Popsaný způsob je jednoduchý, ale málo přesný, neboť připouští množství chyb při práci s tímto improvizovaným plánem. Naše DR. přinesly řadu způsobů řešení jednostranného pozorování mnohem přesnějších a lepších.

Rovněž lépe vyhovuje počítadlo logaritmické, jež sestrojil kpt. Kuba, které však vyžaduje určité zlepšení, zejména co do technického provedení a správnosti stupnic; avšak i s tímto provisorním počítadlem lze všechny potřebné hodnoty si opatřit rychleji a přesněji, než způsobem autorem popsáním.

Chci při této příležitosti upozornit na to, že nanovo je potvrzeno, že lze mapu využít i k přesnější střelbě, než se má obecně za to; je jen nutno vhodně kombinovat údaje z mapy, vlastní měření na pozorovatelně a graficko-mechanické řešení některých potřebných výpočtů.

Za zmínku ještě stojí poznámka autora, že při velkých úhlech pozorovacích nelze racionálně střelbu provádět, neboť je málo pravděpodobné, že docílíme zákryt náraz—cíle, i když je střední náraz na pozorovací přímce (v důsledku rozptylu střelby); tu spotřeba střeliva pro zastřílení je značná. V takovém případě prý je jediné možné buď změnit pozorovatelnu, anebo dáti provést úlohu jiné baterii, která má pro daný cíl příznivější podmínky pozorování. Ze však nejvýhodnější a neekonomičtější je v takovém případě zřídit pomocnou pozorovatelnu (třebas na krátké základně) a uskutečnit střelbu oboustranným pozorováním, to autorovi nenapadlo.

Gen. v. v. Dr. Ing. Rohne: Z dělostřelectva před 75 lety.

Mjr. Kruse: Výcvik u děla.

Plk. v. v. Blümmer: Náš nedostatek surovin ve světové válce a pojištění pro budoucnost. (Pokrač. v sešitě č. 3.)

Na konci je připojena: Dělostřelecká taktická studie, Střelecký úkol a „Dělostřelectvo v cizině“; poslední článek je doprovázen vyobrazeními různých typů děl (i československých).

Kpt. děl. J. Chyška.